

**2020-ci ildə auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların
apardıqları auditlərin keyfiyyətinə kənar nəzarətin vəziyyətinə dair
İcmal-təhlil**

Auditorlar Palatasının 2021-ci il üzrə iş planının 3.1-ci "2020-ci ildə auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların apardıqları auditlərin keyfiyyətinə kənar nəzarətin vəziyyətinə dair icmal-təhlilin hazırlanması" bəndinə və Palata Şurasının 2019-cu il 28 dekabr tarixli 316/3 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən aparılmış auditlərin keyfiyyətinə kənar nəzarətin həyata keçirilməsi üzrə 2020-ci il üçün Plan-qrafik"ə əsasən 2020-ci ildə 44 auditor təşkilatının (o cümlədən 6 auditor təşkilatının plandankənar) və 23 sərbəst auditorun (o cümlədən 3 sərbəst auditorun plandankənar) apardıqları auditlərin keyfiyyətinin Beynəlxalq Audit Standartlarının tələblərinə uyğunluğunun araşdırılması planlaşdırılsa da, 8 auditor təşkilatı (o cümlədən 2 auditor təşkilatı plandankənar) və 3 sərbəst auditorun (o cümlədən 2 sərbəst auditor plandankənar) fəaliyyətinin monitorinqi aparılmış, yerdə qalan 36 auditor təşkilatının (o cümlədən 4 auditor təşkilatı plandankənar) və 20 sərbəst auditorun (o cümlədən 1 sərbəst auditor plandankənar) araşdırılmışdır. Həmin subyektlər aşağıdakılardır:

S/S	Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların adı
1.	"A Audit and Consulting" MMC
2.	"Caspian Business Consultants" MMC
3.	"NZA AUDIT" MMC
4.	"PSG Tax Consulting" MMC
5.	"Alfa-Audit" MMC
6.	"Finexpert" MMC
7.	Əliyev İbiş Müseyib oğlu
8.	Mikayılzadə Rəqif Rami oğlu (plandankənar)
9.	"Azəri-Audit" auditor firması (plandankənar)
10.	"International Audit" MMC(plandankənar)
11.	Seyidov Elnur Sabir oğlu (plandankənar)

2020-ci ildə auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların apardıqları auditlərin keyfiyyətinin monitorinqinin nəticələri aşağıdakı kimi qiymətləndirilmişdir:

- 5 auditor təşkilatı qənaətbəxş – 4 balla:
 - "Azəri – Audit auditor firması" MMC (auditor –F.Y.Namazəliyev) - plandankənar;
 - "NZA Audit" MMC (direktor-auditor N.N.Axundov);
 - "PSG TAX Consulting" MMC (direktor S.Ə.Məmmədov)
 - "Alfa – Audit" QSC (auditor – A.S.Səfərova)
 - "Caspian Business Consultants" MMC (direktor-auditor R.K.Həsənov)
- 1 auditor təşkilatı və 2 sərbəst auditor qismən-qənaətbəxş – 3 balla:
 - "A Audit and Consulting" MMC (direktor – auditor R.Y.Əliyev)

- Sərbəst auditor – Əliyev İbiş Müseyib oğlu;
- Sərbəst auditor – Mikayılzadə Rəqif Ramil oğlu (plandankənar)
- 2 auditor təşkilatı və 1 sərbəst auditor qeyri-qənaətbəxş – 2 balla:
 - “Finexpert” MMC – (director – auditor Cəbrayilov Həcət Cahangir oğlu)
 - “International Audit” MMC (auditor – M.E.Hümmətov) (plandankənar);
 - Sərbəst auditor – Seyidov Elnur Sabir oğlu (plandankənar);
- Aşağıdakı auditor təşkilatlarında aparılmış monitorinqin nəticələri baxılması və müzakirə edilməsi üçün Keyfiyyət nəzarət Komitəsinə çıxarılmışdır:
 - “Nexia EA” QSC;
 - “RSM Azerbaijan” MMC.

Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2009-cu il 30 dekabr tarixli 206/7 sayılı qərarı ilə 01 yanvar 2010-cu il tarixdən etibarən Respublikada Beynəlxalq Audit Standartlarının tətbiqinə başlanılmasına baxmayaraq, bir sıra auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar hələ də auditor xidməti göstərərək Beynəlxalq Audit Standartlarının tələblərinə tam riayət etməmişdilər:

	2019			2020		
	Ümumi say	Araşdırılmadan keçənlər (o cümlədən plandankənar)	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Ümumi say	Araşdırılmadan keçənlər (o cümlədən plandankənar)	Xüsusi çəkisi (%-lə)
Auditor təşkilatları	105	30	28	117	8	6,8
Sərbəst auditorlar	48	19	39	53	3	5,7

Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən Beynəlxalq Audit Standartlarının tələblərinə riayət etmələri aşağıdakı cədvəllərdə öz əksini tapmışdır:

	210 sayılı "Audit tapşırığı şərtlərinin razılaşdırılması" Beynəlxalq Audit Standartına əməl etməyənlər					
	2019			2020		
	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)
Auditor təşkilatları	30	8	26	8	-	-

Sərbəst auditorlar	19	3	15	3	1	33
---------------------------	----	---	----	---	---	----

	300 sayılı "Maliyyə hesabatlarının auditinin planlaşdırılması" Beynəlxalq Audit Standartına əməl etməyənlər					
	2019			2020		
	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)
Auditor təşkilatları	30	13	43	8	-	-
Sərbəst auditorlar	19	4	21	3	1	33

	505 sayılı "Kənar mənbədən təsdiqləmələr" Beynəlxalq Audit Standartına əməl etməyənlər					
	2019			2020		
	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)
Auditor təşkilatları	30	4	13	8	1	12,5
Sərbəst auditorlar	19	4	21	3	-	-

	700 sayılı "Ümumi təyinatlı maliyyə hesabatlarının tam dəsti üzrə müstəqil auditorun hesabatı" Beynəlxalq Audit Standartına əməl etməyənlər					
	2019			2020		
	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)

Auditor təşkilatları	30	7	23	8	1	12,5
Sərbəst auditorlar	19	4	21	3	-	-

	705 sayılı "Müstəqil auditorun hesabatındakı Rəyə edilən dəyişikliklər"					
	2019			2020		
	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)
Auditor təşkilatları	30	3	10	8	-	-
Sərbəst auditorlar	19	2	10	3	1	33,3

	1 sayılı "Keyfiyyətə daxili nəzarət"					
	2019			2020		
	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)	Araşdırılmadan keçənlərin ümumi sayı	Əməl etməyənlər	Xüsusi çəkisi (%-lə)
Auditor təşkilatları	30	15	50	8	1	12,5
Sərbəst auditorlar	19	-	-	3	-	-

Həmçinin, komitənin müfəttişləri tərəfindən aşağıdakı auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların apardıqları auditlərin keyfiyyətinin monitorinqi aparılmış, lakin hesabatı komitəyə təqdim edilməmişdir:

S/S	Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların adı
1.	"Biznes Audit" MMC
2.	"KPMG Audit Azərbaycan" MMC
3.	İbrahimov Elnur Elxan oğlu
4.	"Tax, Audit & Konsaltinq Servis" MMC
5.	Bəşirov Şərif Miri oğlu

6.	"Azərbaynalxalq audit xidməti" MMC
7.	İsayev Telman Mabud oğlu
8.	"Kermur Audit və Konsalting" MMC
9.	Axundov Vaqif Xəlil oğlu
10.	"Victoryvveys Audit Consulting" MMC

Bundan əlavə aşağıdakı auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən komitənin müfəttişləri tərəfindən tələb edilmiş sənədlər təqdim edilməmiş və nəticədə monitorinqin aparılması mümkün olmamışdır. Bu səbəbdən müfəttişlər tərəfindən həmin auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar barəsində akt tərtib edilmiş və barələrində ölçü götürülməsi haqqında komitəyə təqdimat verilmişdir.

S/S	Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların adı
1.	"AZAUDIT" MMC
2.	Çələbiyev Eldəniz Nazim oğlu
3.	"BDO Azərbaycan" MMC
4.	"Moore Stephens Azerbaijan" MMC
5.	"Grant Thornton" MMC-nin AR-dakı filialı
6.	"Forum" MMAM
7.	"G and A Audit" MMC
8.	"EON AUDİT" MMC
9.	Həsənov Ülvi Dilqəm oğlu
10.	"Best Audit" MMC

Təkliflər

1. 2020-ci ildə koronavirus infeksiyasının yayılması zamanı ölkədə covid-19 pandemiyası səbəbi ilə yaradılmış karantin vəziyyətinə, o cümlədən torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda aparılan döyüşlər zamanı elan olunmuş hərbi vəziyyət səbəbindən bəzi işlərin həyata keçirilməsi ya ləngiməmiş ya da tamamilə icra edilməmişdir, bu səbəbdən icrası başa çatdırılmamış işləri olan müfəttişlərə tapşırılsın ki, 2020-ci ilin plan qrafiki üzrə qalmış işlərini 2021-ci ildə icra etsinlər.

2. 2020-ci il ərzində fəaliyyətinin monitorinqi həyata keçirilmiş və nəticədə "qeyri-qənaətbəxş – 2" qiyməti ilə qiymətləndirilmiş auditor təşkilatları və sərbəst auditorların plandan kənar yoxlaması növbəti – 2021-ci ilin "plan qrafikinə" salınsın və onlar 2021-ci il ərzində ödənişli "Beynəlxalq Audit standartları" kurslarına cəlb edilsinlər.

- "İnternational Audit" MMC (auditor – M.E.Hümmətov) (plandankənar);
- Sərbəst auditor – Seyidov Elnur Sabir oğlu (plandankənar);
- "Finexpert" MMC (Direktor: Cəbrayilov Həcət Cahangir oğlu)

3. 2-ci bənddə adları qeyd edilən Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların adları "Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən aparılmış auditlərin keyfiyyətinə kənar nəzarətin plandankənar həyata keçirilməsi üzrə 2021-ci il üçün Plan-Qrafik"ə daxil edilsin.

4. Sənədləri təqdim etməkdən imtina edən auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara təhmet elan edilsin və onların diqqətinə çatdırılsın ki, növbəti dəfə bu hal təkrarlanacağı təqdirdə icazələrinin geri alınması məsələsi müzakirəyə çıxarılacaq.

5. Auditin hüquqi tənzimlənməsi, dempinqə qarşı mübarizə və keyfiyyətin yüksəldilməsi idarəsinə və Keyfiyyətə nəzarət komitəsinə tapşırılsın ki, 2020-ci ildə icrası başa çatmayan və ya icra olunmayan auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların apardıqları auditin keyfiyyətinə nəzarəti ilə monitorinqinin səbəbləri araşdırılsın və 2021-ci ilin Plan-qrafikinə daxil edilsin.

6. Sərbəst auditor Bayramov Vəli Oruc oğlu açıq ürək əməliyyatı keçirdiyinə görə təklif edirik ki, onun fəaliyyətinin monitorinqinin həyata keçirilməsi 2021-ci ilin sonuna təxirə salınsın.

7. Palatanın Şurası yanında Keyfiyyətə nəzarət komitəsinə tapşırılsın ki, "Auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən aparılmış auditlərin keyfiyyətinin monitorinqinin həyata keçirilməsi üzrə 2021-ci il üçün Plan-qrafik"ə uyğun olaraq işlərin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi təmin edilsin.

**Keyfiyyətə nəzarət və keyfiyyətin
idarəedilməsi üzrə komitənin sədri**

Naib Yusifov